

Колумбет Р. В., студент,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Ямненко Т. М., д.ю.н.

ЗОБОВ'ЯЗАННЯ, ЩО ВИНИКАЮТЬ З ПРИВОДУ СТВОРЕННЯ ЗАГРОЗИ ЖИТТЮ, ЗДОРОВ'Ю, МАЙНУ ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ АБО МАЙНУ ЮРИДИЧНОЇ ОСОБИ

У юридичній літературі неодноразово обговорювалося питання про покладення деліктної цивільно-правової відповідальності не тільки за спричинену шкоду, а і за «делікт створення небезпеки».

Отже, відповідальність у такому випадку переноситься на більш ранню стадію, коли діяння лише тільки створює можливість заподіяння шкоди.

Відповідно до ст. 1163 ЦК України фізична особа, життю, здоров'ю або майну якої загрожує небезпека, а також юридична особа, майну якої загрожує небезпека, мають право вимагати її усунення від того, хто її створює.

Главою 81 ЦК України передбачено відповідальність за створення загрози життю, здоров'ю, майну фізичної особи або майну юридичної особи [2].

У відносинах, що регулюються гл. 81 ЦК України, присутні два суб'єкти:

- 1) особа, інтересам якої загрожує небезпека (кредитор);
- 2) особа, яка створює небезпеку (боржник).

На боці кредитора може виступати як фізична, так і юридична особа. Якщо загроза створюється життю, здоров'ю, то кредитором є фізична особа, якщо така загроза створюється майну, то кредитором може бути як фізична, так і юридична особа залежно від належності майна. Таким чином, вирішальну роль при визначенні кредитора відіграє саме об'єкт охорони.

Стосовно суб'єкта, який створює небезпеку (боржника), зі змісту статті можна дійти висновку, що ним може бути як фізична, так і юридична особа.

Якщо на боці боржника виступає фізична особа, то має значення її дієздатність для вирішення питання, до кого слід звертатися з вимогою про усунення небезпеки, яка створена. Якщо небезпеку створила дієздатна особа, то вимога про усунення небезпеки ставиться безпосередньо до неї; якщо така особа є

недієздатною, обмежено дієздатною, то вимога повинна бути адресована опікуну або піклувальнику.

Об'єктом зобов'язання, що впливає з факту створення загрози життю, здоров'ю, майну фізичної особи або майну юридичної особи, є дії, спрямовані на усунення небезпеки [1].

Змістом цього зобов'язання є взаємні права та обов'язки кредитора і боржника, які виражені в праві кредитора вимагати усунення небезпеки і в зобов'язанні боржника такі дії вчинити або припинити вчинення дій, які створюють небезпеку [1].

У випадку, коли на вимогу особи про усунення небезпеки боржник не вчинив ніяких дій, спрямованих на усунення небезпеки, заінтересована особа має право вимагати вчинення дій, які ліквідують таку небезпеку. Перелік таких дій закріплено в ст. 1164 ЦК України, згідно з якою боржник може вимагати вжиття невідкладних заходів щодо усунення загрози. Така вимога може бути заявлена як в судовому порядку, так і безпосередньо до особи, яка створює загрозу.

Стаття 1165 ЦК України приділяє особливу увагу відшкодуванню шкоди, завданої внаслідок неусунення загрози життю, здоров'ю, майну фізичної особи або майну юридичної особи. Вона розвиває положення п. 2 ст. 1164 ЦК України про відшкодування завданої шкоди і регулює сам механізм відшкодування такої шкоди. Зокрема, в ст. 1165 ЦК України зазначено, що шкода, завдана внаслідок неусунення загрози життю, здоров'ю, майну фізичної особи або майну юридичної особи, відшкодовується відповідно до Цивільного кодексу України. Тому, ст. 1165 ЦК України відсилає до глави 82 ЦК України, за нормами якої визначається розмір та обсяг шкоди, яка підлягає відшкодуванню.

Можна зробити висновок, що шкода завдана внаслідок неусунення загрози життю, здоров'ю, майну фізичної особи або майну юридичної особи може бути як майновою, так і немайновою і заінтересована особа має право вимагати відшкодування майнової та моральної шкоди в повному обсязі.

Література

1. Цивільне право України: навч. посіб. / Ю. В. Білоусов, В. А. Ватрас, С. Д. Гринько та ін.; за ред. Р. О. Стефанчука. – К.: Правова єдність, 2009. – 536 с.
2. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 1. – Ст. 356.